

Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Nukentėjusiųjų teisės pagal šalį

Civilinės teisenos srityje nebaigtos procedūros ir procesai, pradėti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus tęsiami pagal ES teisę. Remiantis abipusiu susitarimu su Jungtine Karalyste, atitinkama su Jungtine Karalyste susijusi informacija E. teisingumo portale bus saugoma iki 2024 m. pabaigos.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#).

Swipe to change

[anglų](#)**Nukentėjusiųjų teisės pagal šalį**

Škotija

Nukentėjusiųjų teisės Škotijoje

Būdamas nukentėjusysis turite tam tikras teises.

Šiame procese taip pat turite teisę į emocinę ir praktinę pagalbą ir galite turėti teisę į nusikaltimu padarytos žalos atlyginimą.

Jūsų teisės išdėstytos [Škotijos nukentėjusiųjų teisių kodekse](#), ten taip pat nurodyta, kaip jomis naudotis ir į ką kreiptis pagalbos ir konsultacijos. Jame, be kita ko, išdėstyta informacija apie jūsų:

teisę į minimalius paslaugų standartus - kaip su jumis elgsis baudžiamosios teisenos organizacijos;

teisę į informaciją - kaip jūs būsite informuojamas apie savo bylą ir ko galite teirautis;

teisę dalyvauti - būti suprastam ir suprasti, kas vyksta, pasakyti teismui, kokią poveikį jums turėjo nusikaltimas;

teisę į apsaugą ir privatumo apsaugą - jaustis saugiam ir apsaugotam nuo bauginimo;

teisę į paramą - neatsižvelgiant į tai, ar pranešate apie nusikaltimą policijai;

teisę į žalos ir išlaidų, pvz., kelionės išlaidų, prarastų pajamų, atlyginimą arba kompensaciją už patirtą sužalojimą.

Taip pat turite teisę skųstis, jeigu esate nepatenkintas tuo, kaip organizacija su jumis elgėsi.

Apsilankykite svetainėje [mygov.scot](#) ir sužinokite daugiau apie savo, kaip nukentėjusiojo, teises skirtingais baudžiamosios teisenos proceso etapais, įskaitant [pranešimą apie nusikaltimą](#), tyrimą ir [baudžiamąjį persekiojimą](#), bylos siuntimą arba [nesiuntimą į teismą](#) ir veiksmus [po nuosprendžio priėmimo](#).

Taip pat galite pasiskaityti apie [pagalbą ir paramą nukentėjusiesiems](#).

Norėdami surasti reikiamą informaciją, spustelėkite toliau esančias nuorodas

1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės

2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu.

3 - Mano teisės pasibaigus teisminei nagrinėjimui

4 - Kompensacija

5 - Mano teisės į paramą ir pagalbą

Paskutinis naujinimas: 29/01/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės

Kokią informaciją, įvykus nusikaltimui, man suteiks valdžios institucija (pvz., policija, prokuroras), man dar nėra pranešus apie nusikaltimą?

Su nusikaltimu susijusią informaciją taip pat tikriausiai galėsite gauti kreipdamasis į atitinkamas organizacijas: Škotijos policiją (angl. *Police Scotland*), Karališkąją prokuratūrą ir prokurorų tarnybą (angl. *Crown Office and Procurator Fiscal Service*), Škotijos teismų tarnybą (angl. *Scottish Courts and Tribunals Service*), Škotijos įkalinimo įstaigų tarnybą (angl. *Scottish Prison Service*) ir Škotijos lygtinio paleidimo valdybą (angl. *Parole Scotland*). Daugiau informacijos galite rasti [Škotijos vyriausybės interneto svetainės Nusikalstamumo, teisingumo ir teisės skylyje](#).

Jeigu nuspręsite pranešti apie nusikaltimą policijai, ji jums išduos nukentėjusiojo globos kortelę. Taip jūsų skundas bus užregistruotas ir jums bus suteikta papildoma informacija.

[Škotijos Nukentėjusiųjų teisių kodekse](#) taip pat išdėstytos tam tikros teisės, kuriomis galite pasinaudoti, priklausomai nuo baudžiamosios teisenos sistemos etapo, kuriame esate.

Negyvenu ES šalyje, kurioje įvykdytas nusikaltimas (ES ir ne ES piliečiai). Kaip saugomos mano teisės?

Net jeigu nusikalstama veika buvo padaryta ne Škotijoje, jūsų gyvenimo Škotijoje laikotarpiu jūs vis tiek galite turėti teisę į apsaugą - naudojamos šios priemonės:

Europos apsaugos orderis (EAO). Europos apsaugos orderiu sudaromos sąlygos bet kurios ES šalies teismo priimtą nutartį (kuria, pavyzdžiui, draudžiama tam tikram asmeniui prie jūsų artintis) pripažinti ir vykdyti Škotijoje. Arba, jeigu nutartis buvo priimta Škotijoje, ji gali būti perkelta į šalį, kurioje gyvenate.

Daugiau informacijos apie EAO galima rasti Škotijos teismų tarnybos interneto svetainėje.

Pagal 2014 m. Nukentėjusiųjų ir liudytojų įstatymą apie kitoje ES valstybėje narėje padarytą nusikaltimą galite pranešti Škotijos policijai, kuri privalo užtikrinti, kad skundas būtų be nepagrįsto delsimo perduotas atitinkamai valstybės narės, kurioje buvo padaryta nusikalstama veika arba įtariama nusikalstama veika, valdžios institucijai.

Kokią informaciją gausiu, jei pranešiu apie nusikaltimą?

Jeigu nuspręsite pranešti apie nusikaltimą, gausite nukentėjusiojo globos kortelę. Taip pat turite teisę toliau nurodytą valdžios institucijų prašyti su konkrečia byla susijusios informacijos.

Škotijos policijos (angl. *Police Scotland*) galite prašyti informacijos apie sprendimą nepradėti nusikalstamos veikos tyrimo ir prašyti nurodyti sprendimo motyvus, taip pat galite prašyti informacijos apie sprendimą nutraukti nusikalstamos veikos tyrimą ir prašyti nurodyti sprendimo motyvus.

Karališkosios prokuratūros ir prokurorų tarnybos (angl. *Crown Office and Prosecutor Fiscal Service*) - jeigu jūsų byloje nevykdomas baudžiamasis persekiojimas, turite teisę sužinoti priežastis, kodėl to nedaroma, ir prašyti peržiūrėti šį sprendimą.

Škotijos teismų tarnybos (angl. *Scottish Courts and Tribunals Service*) - čia galite sužinoti visų teismo posėdžių datas, galutinį teismo sprendimą, priimtą teismo bylos nagrinėjimo metu ar išnagrinėjus apeliacinę tvarką apskųstą teismo sprendimą, taip pat jų motyvus.

Ar turiu teisę gauti nemokamas vertimo žodžiu ar raštu paslaugas (kai kreipiuosi į policiją ar kitas institucijas, arba tyrimo ar teismo nagrinėjimo metu)?
Baudžiamosios teisenos proceso metu turite teisę suprasti ir būti suprastas. Jeigu jums sunku suprasti ar kalbėti anglų kalba, galite prašyti vertėjo žodžiu, kuris jums padėtų:

suprasti jums pateikiamus klausimus;

suprasti jums pateikiamą informaciją;

pateikti atsakymus ir informaciją; veiksmingai bendrauti kitais aspektais.

Jūs taip pat galite prašyti dokumento vertimo raštu, jeigu dokumentas jums pateikiamas pagal teisės aktus arba jeigu tai yra būtina, kad galėtumėte dalyvauti nusikalstamos veikos tyrime arba teismo procese.

Kaip valdžios institucija užtikrina, kad suprasčiau ir būčiau suprastas (jei esu vaikas; jei turiu negalią)?

Pateikus prašymą, informacija teikiama įvairiais formatais, netrukus bus išleista Nukentėjusiųjų teisių kodekso versija lengvai skaitomu formatu.

Organizacija *Appropriate Adults* padeda bendrauti policijai ir 16 metų bei vyresniems nukentėjusiesiems, turintiems bendravimo sunkumų dėl psichikos sutrikimo, įskaitant mokymosi sutrikimą. Tai daugiausia daroma per policijos apklausas, tačiau pagalba gali būti teikiama ir atliekant teismo ekspertizes bei atpažinimo procedūras.

Paramos aukoms tarnybos

Kas teikia paramą aukoms?

Esama įvairių paramos aukoms organizacijų, priklausomai nuo nusikaltimo pobūdžio.

Victim Support Scotland yra didžiausia labdaros organizacija, teikianti paramą ir informavimo paslaugas nukentėjusiesiems ir liudytojams Škotijoje. *Victim Support Scotland* naudoja asmenų poreikiams pagrįstą vertinimo metodiką suasmenintai paramai teikti.

Organizacija *Community Safety Glasgow* (TARA) teikia paramą prekybą žmonėmis išgyvenusiems nukentėjusiesiems - priklausomai nuo asmeninių poreikių, kritiniu atveju iki 45 dienų laikotarpiui, suteikia būstą, planuoja priežiūrą, nukreipia juos į kitas tarnybas ir teikia paramą, kad jie galėtų pasinaudoti teisinėmis konsultacijomis.

Organizacija *Migrant Help* remia pažeidžiamus migrantus - teikia konsultacijas ir rekomendacijas prieglobsčio prašytojams, paslaugas sulaikytiems užsieniečiams ir konsultacijas įkalintiems užsieniečiams.

Kitos organizacijos - tai PETAL, *Rape Crisis Scotland*, *Scottish Women's Aid*, *ChildLine* ir kt.

Visų paramos aukoms organizacijų kontaktinius duomenis galite rasti [Škotijos nukentėjusiųjų teisių kodekse](#).

Ar policija mane automatiškai nukreips į paramos aukoms tarnybą?

Policija pasiteiraus, ar pageidaujate būti nukreiptas į paramos aukoms tarnybas, ir jūsų informaciją joms perduos tik tuo atveju, jei davėte sutikimą.

Kaip saugomas mano privatumas?

Kai pranešate apie nusikaltimą, policija imasi veiksmų jums paremti ir apsaugoti nuo pakartotinės viktimizacijos, bauginimo ir keršto. Paramos veiksmams gali būti tokie:

apklausti jus tik tada, kai būtina;

užtikrinti, kad apklausos būtų kuo trumpesnės;

apklausai naudoti specializuotas patalpas.

Tam tikromis aplinkybėmis teismas gali nustatyti pranešimo apie jūsų bylą žiniasklaidoje apribojimus.

Ar tam, kad man būtų suteikta aukoms skiriama parama, prieš tai turiu pranešti apie nusikaltimą?

Ne, jūs turite teisę naudotis paramos aukoms paslaugomis, net jeigu apie nusikaltimą nebuvo pranešta policijai.

Asmens apsauga, jei man kyla pavojus

Kokio pobūdžio apsaugos esama?

Kai pranešate apie nusikaltimą, policija imasi veiksmų jums paremti - apsaugoti nuo pakartotinės viktimizacijos, bauginimo ar keršto.

Paramos veiksmams gali būti tokie:

apklausti jus tik tada, kai būtina;

užtikrinti, kad apklausos būtų kuo trumpesnės;

apklausai naudoti specializuotas patalpas.

Tam tikromis aplinkybėmis teismas gali nustatyti pranešimo apie jūsų bylą žiniasklaidoje apribojimus. Kai tikslinga, teismas taip pat gali nustatyti specialias užstato sąlygas kaltinamiesiems.

Daugiau informacijos apie apsaugos priemones galima gauti iš Škotijos policijos arba Karališkosios prokuratūros ir prokurorų tarnybos.

Kas gali man suteikti apsaugą?

Žr. pirmiau išdėstytą informaciją.

Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų, ar nusikaltimo vykdytojas man negali padaryti daugiau žalos?

Žr. pirmiau išdėstytą informaciją.

Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų, ar baudžiamosios teisenos sistema (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu) man negali padaryti daugiau žalos?

Žr. pirmiau išdėstytą informaciją.

Kokia apsauga numatyta ypač pažeidžiamoms aukoms?

Žr. pirmiau išdėstytą informaciją.

Esu nepilnametis. Ar turiu specialių teisių?

Kai kurie asmenys gali būti itin pažeidžiami arba jiems gali kilti pavojus dėl jų aplinkybių arba parodymų, kuriuos jų gali būti paprašyta duoti teisme, pobūdžio.

Esama įvairių galimybių, kaip padėti pažeidžiamiesiems liudytojams duoti parodymus teisme, pvz., tai atlikti TV ryšiu arba už uždangos, kad nebūtų galima matyti kaltinamojo. Tai vadinama specialiosiomis priemonėmis.

Daugiau informacijos apie specialiąsias priemones galima gauti iš Karališkosios prokuratūros ir prokurorų tarnybos ir iš Škotijos teismų tarnybos. Atitinkamos valdžios institucijos taip pat turėtų jūsų pasiteirauti, ar turite nuogąstavimų dėl parodymų davimo, ir gali jums padėti suteikdamos įvairių galimybių kaip duoti parodymus.

Visi vaikai (jaunesni negu 18 metų asmenys) pagal teisės aktus priskiriami pažeidžiamiesiems asmenims ir kartu su tariais nukentėjusiais nuo smurto namuose, seksualinių nusikaltimų, prekybos žmonėmis ir persekiojimo automatiškai įgyja teisę naudotis tam tikromis standartinėmis specialiosiomis

priemonėmis. Liudytojas, kuris turi psichikos sutrikimą, mokymosi sutrikimą arba patiria baimę ir stresą žinodamas, kad teks duoti parodymus, taip pat gali būti laikomas pažeidžiamu. Pažeidžiamumo nustatymo vertinimą atlieka Karališkoji prokuratūra ir prokurorų tarnyba.

Škotijos teismų tarnyba taip pat užtikrina, kad nukentėjusieji, laukdami eilės duoti parodymus teisme, turėtų atskirus laukiamuosius nuo gynybos liudytojų.

Mano šeimos narys mirė įvykdžius nusikaltimą. Kokios mano teisės?

Nukentėjusiųjų giminaičiai taip pat gali kreiptis į paramos aukoms organizacijas, įskaitant *Victim Support Scotland*.

Jeigu dėl nusikaltimo mirė artimas šeimos narys, galite turėti tokias pačias teises (pvz., teisę į informaciją apie bylą), tarsi būtumėte nukentėjęs.

Pavyzdžiui, jeigu turite giminaitį, kuris mirė, turite teisę gauti informaciją iš policijos.

Daugiau informacijos galima rasti Nukentėjusiųjų teisių kodekse ir Paslaugų standartuose, kuriuos kartu parengė Škotijos policija, Karališkoji prokuratūra ir prokurorų tarnyba, Škotijos teismų tarnyba, Škotijos įkalinimo įstaigų tarnyba ir Škotijos lygtinio paleidimo valdyba. (žr. toliau pateiktą nuorodą)

Mano šeimos narys buvo nusikaltimo auka. Kokios mano teisės?

Nukentėjusiųjų giminaičiai taip pat gali kreiptis į paramos nukentėjusiesiems organizacijas, įskaitant *Victim Support Scotland*.

Kai kuriomis aplinkybėmis (pvz., jeigu nukentėjęs mirė) šeimos narys gali turėti tokias pačias teises (pvz., teisę į informaciją apie bylą), tarsi jis būtų nukentėjęs.

Pavyzdžiui, jeigu turite giminaitį, kuris mirė, turite teisę gauti informaciją iš policijos. Daugiau informacijos galima rasti [Nukentėjusiųjų teisių kodekse](#) ir [Paslaugų standartuose](#), kuriuos parengė Škotijos teismų tarnyba.

Ar galiu pasinaudoti tarpininkavimo paslaugomis? Kokios taikomos sąlygos? Ar būsiu saugus vykstant tarpininkavimo procesui?

Sacro yra Škotijos bendruomenės teisingumo organizacija, kuri savo veikla siekia sukurti saugesnes ir glaudesnes bendruomenes visoje Škotijoje. Ji teikia tarpininkavimo paslaugas. Daugiau informacijos pateikta [jos interneto svetainėje](#).

Kur galiu rasti teisės aktą, kuriame išdėstytos mano teisės?

Naujausią informaciją apie nukentėjusiųjų teises galite rasti Škotijos Nukentėjusiųjų teisių kodekse, kuris pateiktas [čia](#).

Paskutinis naujinimas: 29/01/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu.

Kaip galiu pranešti apie nusikaltimą?

Jeigu reikia skubios pagalbos, skambinkite telefonu 999. Apie nusikaltimą praneškite skambindami numeriu 101.

Jeigu esate kurčiasis, apkurtes, neprigirdintysis arba turite kalbos sutrikimų, galite skambinti tekstinio telefono numeriu 18000.

Jeigu esate užsiregistravęs sistemoje [emergencySMS](#) ir neturite kitos galimybės, galite nusiųsti tekstinę žinutę numeriu 999.

Kada skambinti numeriu 999

Skubiais atvejais skambinkite numeriu 999, jeigu:

kyla asmens sužalojimo arba mirties rizika;

dabar daromas nusikaltimas;

netoli yra nusikaltimo įtariamas asmuo.

Praneškite apie įvykį, jeigu skubios pagalbos nereikia

Jeigu norite pranešti apie nusikaltimą, bet skubios pagalbos nereikia, skambinkite policijai numeriu 101.

Jeigu esate kurčiasis, apkurtes, neprigirdintysis arba turite kalbos sutrikimų, galite skambinti tekstinio telefono numeriu 18001 101.

Nusikaltimų, į kuriuos nebūtina skubiai reaguoti, pavyzdžiai:

pavogtas jūsų automobilis;

apgadintas jūsų turtas;

įtariate, kad vartojami narkotikai arba jais prekiaujama;

norite pranešti apie nedidelį eismo įvykį;

norite suteikti policijai informacijos apie nusikaltimą savo vietovėje.

Praneškite apie nusikaltimą internetu

Kai skubios pagalbos nereikia, apie toliau nurodytus nusikaltimus galite pranešti Škotijos policijai (angl. *Police Scotland*) interneto svetainėje:

[nusikaltimai dėl neapykantos](#)

[smurtas namuose](#)

Taip pat, jeigu norite apie nusikaltimą pranešti anonimiškai, galite užpildyti [internetinę informatorių formą](#).

Kaip galiu sužinoti, kas vyksta šioje byloje?

Būdamas nukentėjęs, turite teisę prašyti su konkrečia byla susijusios informacijos apie nusikaltimą. Jeigu informacijos jums nesuteikė, galite pateikti oficialų prašymą įvairioms įstaigoms:

[Škotijos policijai](#) (angl. *Police Scotland*) - galite prašyti informacijos apie sprendimą nepradėti ikiteisminio tyrimo ir prašyti nurodyti jo motyvus, taip pat galite prašyti informacijos apie sprendimą nutraukti ikiteisminį tyrimą ir prašyti nurodyti jo motyvus.

[Karališkajai prokuratūrai ir prokurorų tarnybai](#) (angl. *Crown Office and Prosecutor Fiscal Service*) - jeigu jūsų byloje nevykdomas baudžiamasis persekiojimas, turite teisę sužinoti priežastis, kodėl to nedaroma, ir prašyti peržiūrėti šį sprendimą.

[Škotijos teismų tarnybai](#) (angl. *Scottish Courts and Tribunals Service*) - čia galite sužinoti visų teismo posėdžių datas, galutinį teismo sprendimą, priimtą teismo bylos nagrinėjimo metu ar išnagrinėjus apeliacinę tvarką apskųstą teismo sprendimą, taip pat jų motyvus.

Ar turiu teisę gauti teisinę pagalbą (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu)? Kokiomis sąlygomis?

Škotijoje nukentėjusieji nėra baudžiamojo proceso šalys. Jeigu nukentėjusiajam reikia teisinės konsultacijos ir pagalbos, jis gali kreiptis į advokatą.

Nukentėjusieji gali turėti teisę į pagalbą ir šios konsultacijos išlaidų atlyginimą, taip pat į pagalbą per teisinės pagalbos sistemą.

Už teisinės pagalbos sistemos administravimą Škotijoje atsakinga [Škotijos teisinės pagalbos valdyba](#) (angl. *Scottish Legal Aid Board*).

Ar galiu prašyti kompensuoti išlaidas (patirtas dėl dalyvavimo tyrime ir (arba) teismo nagrinėjimo procese)? Kokiomis sąlygomis?

Jeigu gavote šaukimą atvykti į teismą kaip liudytojas, galite turėti teisę reikalauti atlyginti tam tikras išlaidas.

Gauti šaukimą reiškia, kad jums atsiuntė oficialų laišką, vadinamą šaukimu, kuriame jums nurodoma atvykti į teismą ir duoti liudytojo parodymus.

Informaciją apie tai, kaip reikalauti atlyginti išlaidas, ir išlaidų atlyginimo reikalavimo formą galite rasti kitoje šaukimo pusėje.

Atidžiai perskaitykite šaukimą ir pasiimkite jį atvykdamas į teismą. Būtinai užpildykite išlaidų atlyginimo reikalavimo formą, esančią kitoje šaukimo pusėje, kad galėtumėte pareikalauti iš asmens, kuris jus pašaukė kaip liudytoją, atlyginti išlaidas.

Mokėjimai grynaisiais pinigais atliekami tik tada, kai kyla didelių nepatogumų ar reikia skubios pagalbos. Ypatingas išlaidas, pvz., užmokestį už taksi, lėktuvo bilietus ir nakvynę, turi iš anksto patvirtinti prokuroras.

Pagal darbo sutartis ir savarankiškai dirbantys liudytojai gali reikalauti atlyginti prarastas pajamas. Teismo pastatuose nėra vaikų priežiūros patalpų, taigi, prokuratūros liudytojai gali reikalauti atlyginti vaikų priežiūros ir auklių išlaidas pagal nustatytą tarifą. Jeigu jums reikia pasirūpinti laikina priežiūra kol esate išvykę, jums bus kompensuota pagal nustatytą tarifą.

Ar galiu pateikti skundą, jei mano byla bus nutraukta jos neperdavus teismui?

Būdamas nusikaltimo auka Škotijoje, turite teisę, kad Karališkosios prokuratūros ir prokurorų tarnybos sprendimas nevykdyti baudžiamojo persekiojimo dėl atvejo, apie kurį jai pranešta, būtų peržiūrėtas, jeigu tas sprendimas buvo priimtas 2015 m. liepos 1 d. arba vėliau. Jeigu įmanoma, turėtumėte kreiptis dėl peržiūros per mėnesį nuo tos dienos, kurią buvote informuotas apie sprendimą nevykdyti baudžiamojo persekiojimo. Paprastai apie sprendimą dėl peržiūros jus informuos per 20 darbo dienų. Škotijos generalinis prokuroras (angl. *Lord Advocate*) paskelbė šio proceso [taisykles](#).

Ar galiu dalyvauti teismo nagrinėjimo procese?

Tai priklauso nuo to, ar jūs į teisminį bylos nagrinėjimą kviečiamas kaip liudytojas. Jeigu jūs nešaukiamas kaip liudytojas, galite Škotijos teismų tarnybos pasiteirauti:

kokiomis nusikalstamomis veikomis asmuo kaltinamas - po to, kai kaltinamasis turėjo progą atsakyti į kaltinimus (tik bendras kaltinimo pobūdis);

kokia bylos nagrinėjimo stadija teisme;

kokį sprendimą teisėjas, apygardos teisėjas arba taikos teisėjas priėmė byloje.

Škotijos teismų tarnybos [interneto svetainėje](#) išsamiau išdėstyta, kaip gauti informacijos apie bylą ir apie bylų perdavimą į teismą, įskaitant informaciją apie bylas, kurių teisminis nagrinėjimas vyks artimiausiu metu. Be kita ko, aprašyti šie teismai:

Aukštasis baudžiamasis teismas (angl. *High Court of Justiciary*);

apygardų teismai (angl. *Sheriff Courts*);

taikos teisingumo teismai (angl. *Justice of the Peace Courts*).

Jeigu esate liudytojas, Škotijos teismų tarnyba:

bent kartą per valandą jums suteiks naujausią informaciją apie teismo bylos nagrinėjimo eigą ir jus informuos, kada galite išvykti iš teismo;

suteiks atskirus laukiamuosius kaltinimo ir gynybos liudytojams ir galimybę gauti užkandžių ir gaiviųjų gėrimų;

jeigu turite teisę savo parodymus teismui duoti tiesioginiu TV ryšiu, Škotijos teismų tarnybos atstovas atitinkamą dieną su jumis susitiks ir paaiškins procesą, kaip duoti parodymus teismui.

Koks yra mano oficialus statusas teisingumo sistemoje? Pavyzdžiui, ar aš esu ar galiu pasirinkti aukos, liudytojo, civilinės šalies arba privataus kaltintojo statusą?

Škotijoje nukentėjusieji nėra baudžiamojo proceso šalys. Prokuroras turi diskreciją spręsti, ar nukentėjusieji gali būti kviečiami duoti parodymus teisme.

Kokios yra mano su šiuo statusu susijusios teisės ir pareigos?

Informaciją apie savo, kaip nukentėjusiojo, teises, galite rasti [Nukentėjusiųjų teisių kodekse](#).

Jeigu esate kviečiamas kaip liudytojas, gausite šaukimą. Jūsų šaukimas yra oficialus laiškas, kuriame jums nurodoma atvykti į teismą ir duoti liudytojo parodymus.

Svarbu šaukimo neignoruoti. Asmenį, paprašiusį jūsų būti liudytoju, iš karto informuokite, jeigu yra svarbi priežastis, dėl kurios negalite nurodytą dieną atvykti į teisminį bylos nagrinėjimą. Jeigu tinkamu laiku neatvyksite į atitinkamą vietą, teismas gali išduoti jūsų arešto orderį.

Kai kuriems liudytojams gali būti sunku duoti parodymus. Jie gali būti itin pažeidžiami dėl savo aplinkybių arba dėl savo parodymų pobūdžio. Teismas gali imtis ypatingų veiksmų (vadinamų specialiosiomis priemonėmis), kad padėtų pažeidžiamiems liudytojams duoti kuo tikslesnius parodymus, pvz., naudoti uždangą, kad liudytojui netektų matyti kaltinamojo. Visus jums rūpimus klausimus turėtumėte aptarti su asmeniu, kuris pakvietė jus duoti parodymus, nes jis gali turėti galimybę už jus kreiptis į teismą, kad šis taikytų specialiąsias priemones.

Daugiau informacijos apie buvimą liudytoju galima rasti Karališkosios prokuratūros ir prokurorų tarnybos [interneto svetainėje](#) ir portalo *mygov.scot* skiltyje [Parodymų davimas teisme](#).

Ar teismo nagrinėjimo metu galiu padaryti pareiškimą ar pateikti liudijimą? Kokiomis sąlygomis?

Prokuroras turi diskreciją spręsti, ar nukentėjusieji gali būti kviečiami duoti parodymus teisme. Nukentėjusiesiems, kurie šaukiami duoti parodymus, taikomos bendrosios Škotijos įrodinėjimo srities nuostatos.

Nukentėjusiesiems, kurie turi duoti parodymus ir yra laikomi pažeidžiamais arba jiems reikia apsaugos, pagal [1995 m. Škotijos Baudžiamojo proceso įstatymo 271-271M straipsnius](#) gali būti taikomos specialiosios priemonės, kad jiems būtų lengviau duoti parodymus. Šios priemonės automatiškai taikomos vaikams ir tiems asmenims, kurie yra nukentėję nuo konkrečių nusikalstamų veikų, pvz., seksualinių nusikaltimų, prekybos žmonėmis ir persekiojimo.

Be to, pagal [2003 m. Škotijos Baudžiamosios teisenos įstatymo 14 straipsnį](#) nukentėjusiesiems taip pat gali būti suteikta galimybė padaryti nukentėjusiojo pareiškimą. Daugiau informacijos apie nukentėjusiojo pareiškimus galima rasti [čia](#).

Kokią informaciją gausiu teismo nagrinėjimo metu?

Galite kreiptis į Škotijos teismų tarnybą (angl. *Scottish Courts and Tribunals Service*) ir sužinoti visų teismo posėdžių datas, galutinį teismo sprendimą, priimtą teismo bylos nagrinėjimo metu ar išnagrinėjus apeliacinę tvarką apskųstą teismo sprendimą, taip pat jų motyvus. Be to, jeigu dalyvaujate teismo posėdyje ir duodate parodymus, bent kartą per valandą Škotijos teismų tarnybos pareigūnai jums suteiks naujausią informaciją apie teismo bylos nagrinėjimo eigą ir jus informuos, kada galite išvykti iš teismo.

Ar turėsiu galimybę susipažinti su bylos medžiaga?

Informacija, su kuria galima susipažinti, nurodyta pirmiau.

Paskutinis naujinimas: 29/01/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

3 - Mano teisės pasibaigus teisiniui nagrinėjimui

Ar galiu apskųsti sprendimą?

Nuosprendį gali apskųsti tik nuteistasis arba prokuratūra.

Prokuratūra nuosprendį gali apskųsti tik tam tikromis aplinkybėmis. Prokuratūra gali:

apskųsti išteisinamąjį nuosprendį „nekaltais“ arba „neįrodyta“, tačiau tik supaprastinta tvarka nagrinėtose bylose (teisminis bylos nagrinėjimas be prisiekusiųjų) ir tik teisės aspektu;

apskųsti nuosprendį, tačiau tik tais atvejais, kai jis laikomas „nepagrįstai švelniu“.

Daugiau informacijos galite sužinoti adresu <https://www.mygov.scot/after-the-verdict/the-appeals-process/>.

Kokios yra mano teisės paskelbus nuosprendį?

Paskelbus apkaltinamąjį nuosprendį, į jūsų, kaip nukentėjusiojo, pareiškimą teisėjas gali atsižvelgti skirdamas bausmę.

Jeigu byla baigėsi (nuosprendžiu) ne taip, kaip tikėjotės, arba manote, kad po nuosprendžio jums reikia paramos, esama daug organizacijų, galinčių jums padėti. Organizacija *Victim Support Scotland* turi karštąją liniją, veikiančią pirmadieniais-penktadieniais, 8.00-20.00 val. Tai yra nacionalinė labdaros organizacija, remianti nuo nusikaltimų nukentėjusius žmones visoje Škotijoje, nepaisant to, nuo kokios rūšies nusikaltimo jie nukentėjo. Galite su jais susisiekti numeriu 0345 603 9213. Jų teikiama parama yra nemokama.

Esama ir įvairių kitų organizacijų, įskaitant specializuotas tarnybas, kurios gali nukentėjusiesiems, liudytojams ir kitiems nusikaltimo poveikį patyrusiems asmenims suteikti nemokamą konfidencialią emocinę pagalbą, praktinę pagalbą ir esminę informaciją. Informacijos apie šias tarnybas galima rasti [čia](#).

Ar turiu teisę į paramą ar apsaugą, pasibaigus teisminiam nagrinėjimui? Kiek laiko?

Taip, esama įvairių paramos aukoms organizacijų, kurios gali suteikti nemokamą paramą iki teismo bylos nagrinėjimo, jo metu ir jam pasibaigus.

Organizacija *Victim Support Scotland*, nacionalinė labdaros organizacija, nukentėjusiesiems teikia emocinę paramą, praktinę pagalbą ir esminę informaciją.

Šios paslaugos yra nemokamos ir konfidencialios.

Kokia informacija man bus suteikta, jei nusikaltimo vykdytoji bus paskelbtas nuosprendis?

Jeigu jūs padarėte nukentėjusiojo pareiškimą, teisėjas, sprenddamas dėl bausmės skyrimo, gali į jį atsižvelgti. Po apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo teisėjas turi nuspręsti, kokią sankciją skirti nusikaltimo vykdytojai. Ši sankcija vadinama bausme. Teisėjas šį sprendimą priima išklausęs visus parodymus ir atsižvelgdamas į visą bendrąją informaciją. Tai gali apimti nusikaltimo vykdytojo amžių, sveikatos sutrikimus ir galimą teistumą. Teisėjas bausmę gali pasirinkti iš įvairių galimybių.

Daugiau informacijos apie bausmių skyrimą galima rasti [čia](#).

Turite teisę prašyti informacijos apie galutinį teismo sprendimą, priimtą teismo bylos nagrinėjimo metu, ir jo motyvus. Šios informacijos galima kreiptis į [Škotijos teismų tarnybą](#).

Ar man bus pranešta, jei nusikaltimo vykdytojas bus paleistas (įskaitant paleidimo nesuėjus terminui arba lygtinio paleidimo atvejus) arba pabėgs iš kalėjimo?

Visose baudžiamosiose bylose nukentėjusieji turi teisę gauti informaciją apie įkalinimo asmens paleidimą. Jie taip pat turi teisę sužinoti, kada svarstoma galimybė lygtinai paleisti įkalinimą asmenį, ir raštu pateikti pareiškimą (pastabas) dėl jo paleidimo Škotijos lygtinio paleidimo valdybai. Tai vadinama [Škotijos lygtinio paleidimo valdyba](#).

Pranešimo nukentėjusiesiems sistema.

Nukentėjusieji nuo nusikalstamas veikas padariusių asmenų, nuteistų **trumpesne negu 18 mėnesių** laisvės atėmimo bausme, turi teisę žinoti tik apie nusikaltimo vykdytojo paleidimą arba pabėgimą. Jeigu norėtumėte gauti šią informaciją, jums nebūtina užsiregistruoti šioje sistemoje, galite tiesiog susisiekti su [Škotijos įkalinimo įstaigų tarnyba](#).

Ar būsiu įtrauktas priimant sprendimus dėl paleidimo arba lygtinio paleidimo? Pavyzdžiui, ar galiu padaryti pareiškimą arba paduoti skundą?

Jums gali būti suteikta galimybė pateikti pareiškimą Škotijos lygtinio paleidimo valdybai apsvaistyti tuo atveju, kai svarstoma galimybė lygtinai paleisti nusikaltimo vykdytoją. Pagal sistemos 2 dalį užsiregistravę nukentėjusieji gali užsiregistruoti, kad Škotijos įkalinimo įstaigų tarnybai galėtų teikti pareiškimus, kai nusikaltimo vykdytojas pirmą kartą įgyja teisę į laikiną paleidimą ir paleidimą nustatant įpareigojimą tam tikru laiku būti namuose; taip pat kad Škotijos lygtinio paleidimo valdybai galėtų teikti pareiškimus tuo atveju, kai svarstoma galimybė lygtinai paleisti nusikaltimo vykdytoją. Parengti pareiškimus jums gali padėti organizacija *Victim Support Scotland*.

Paskutinis naujinimas: 29/01/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

4 - Kompensacija

Kokia procedūra taikoma reikalavimui, kad nusikaltimo vykdytojas atlygintų žalą (pvz., teismo byla, civilinis ieškinys, civilinis ieškinys baudžiamojoje byloje)?

Baudžiamoji byla

A. Nurodymas atlyginti žalą (*compensation order*)

Remiantis 1995 m. Škotijos Baudžiamojo proceso įstatymo (angl. *Criminal Procedure (Scotland) Act 1995*) 249-253 straipsniais, bet kuris Škotijos baudžiamųjų bylų teismas turi įgaliojimus atitinkamais atvejais nurodyti nusikaltimo vykdytoji sumokėti tam tikrą kompensaciją už nusikaltimu nukentėjusiajam padarytą sužalojimą, nuostolius ar žalą, nepateikiant atskiro civilinio ieškinio.

1995 m. įstatymu nenumatyta galimybė nukentėjusiajam asmeniškai teikti prašymą teismui, kad šis priimtų nurodymą atlyginti žalą; tačiau prokuroras gali šį klausimą atitinkamais atvejais iškelti teisme ir visais atvejais prokuroras turėtų pateikti teismui visą turimą informaciją apie patirto sužalojimo, nuostolių ar žalos mastą ir vertę.

Pagal galiojančias teisės nuostatas nukentėjusysis turi teisę civilinių bylų teisme pateikti nusikaltimo vykdytoji ieškinį dėl žalos atlyginimo (jeigu jis buvo fiziškai sužalotas arba patyrė psichinę traumą) arba parašyti [Kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus institucijos \(angl. *Criminal Injuries Compensation Authority, CICA*\)](#) išmokėti kompensaciją. Baudžiamųjų bylų teismų nurodymai atlyginti žalą poveikio šioms teisėms neturi, tačiau bet kokios kompensacijos suma, kurią nukentėjusiajam priteisia civilinių bylų teismas arba CICA, bus sumažinta pagal nurodymą atlyginti žalą sumokėtiną kompensacijos dydžiu.

Oficialiajame baudžiamajame procese suma, kuri gali būti priteista nurodymu atlyginti žalą, neribojama.

Pagreitintame baudžiamajame procese taikomos šios ribos:

apygardos teisme (angl. *Sheriff Court*) didžiausia už kiekvieną nusikalstamą veiką priteistina suma yra **10 000 GBP** (tačiau už įstatyme numatytas

nusikalstamas veikas, padarytas 2011 m. kovo 28 d. arba vėliau, jeigu didžiausia taikytina bauda viršija nurodytą sumą, didžiausia suma, kuri gali būti priteista pagal nurodymą atlyginti žalą, yra tokia pati kaip ir ta didžiausia bauda);

taikos teisingumo teisme (angl. *Justice of the Peace Court*) didžiausia suma už kiekvieną nusikalstamą veiką yra Standartinės skalės 4 lygio suma (**2 500 GBP**).

Bet kokia suma pagal nurodymą atlyginti žalą sumokama teismo kanceliarijos darbuotojui, kuris tada perveda minėtą sumą asmeniui, kuriam ji privalo būti sumokėta.

B. Reikalavimas atlyginti žalą pagal Nurodymą atlyginti žalą bendruomenei

Kai kaltinamasis nuteisiamas už nusikalstamą veiką, teismas tam tikromis aplinkybėmis gali priimti Nurodymą atlyginti žalą bendruomenei (angl. *Community Payback Order, CPO*). Pagal 1995 m. Škotijos Baudžiamojo proceso įstatymo 227H straipsnį vienas iš Nurodymo atlyginti žalą bendruomenei reikalavimų (kartu su nusikaltimo vykdytojo priežiūros reikalavimu) gali būti reikalavimas sumokėti kompensaciją.

Tos pačios priteisiamos sumos ribos taikomos ir reikalavimams išmokėti kompensaciją, ir nurodymams atlyginti žalą (kaip išdėstyta pirmiau).

Kompensacija gali būti sumokama kaip vienkartinė išmoka arba dalimis teismo kanceliarijos darbuotojui, kuris tada perveda minėtą sumą asmeniui, kuriam ji privalo būti sumokėta. Visa kompensacijos suma turi būti sumokėta ne vėliau kaip praėjus 18 mėnesių nuo Nurodymo atlyginti žalą bendruomenei priėmimo arba ne vėliau kaip likus 2 mėnesiams iki priežiūros laikotarpio pabaigos, taikoma ankstesnė iš šių datų. Jeigu nusikaltimo vykdytojas nesumoka kompensacijos, tai gali būti laikoma Nurodymo atlyginti žalą bendruomenei pažeidimu.

C. Prokuroro pasiūlymas atlyginti žalą

Pagal 1995 m. Škotijos Baudžiamojo proceso įstatymo 302A straipsnį prokuroras gali įtariamajam nusiųsti „pasiūlymą atlyginti žalą“, jeigu paaiškėja, kad buvo padaryta atitinkama nusikalstama veika. Pasiūlymas atlyginti žalą yra veiksminga tiesioginė priemonė, taikoma už nusikalstamas veikas, dėl kurių asmuo patiria piniginius nuostolius, asmeninius nuostolius, nerimą arba stresą.

Jeigu pasiūlymas atlyginti žalą priimamas arba laikomas priimtu (kai įtariamasis pasiūlymo oficialiai neatmeta), baudžiamasis persekiojimas negali būti vykdomas ir neatsiranda teistumas.

Remiantis 2008 m. Įsakymu dėl nurodymo atlyginti žalą (didžiausios sumos) (angl. *Compensation Order (Maximum Amount) Order* 2008), papildančiu 1995 m. Škotijos Baudžiamojo proceso įstatymą, didžiausia suma, išmokama pagal pasiūlymą atlyginti žalą, yra 5 000 GBP.

Bet kokia suma pagal pasiūlymą atlyginti žalą sumokama teismo kanceliarijos darbuotojui, kuris tada perveda minėtą sumą asmeniui, kuriam ji privalo būti sumokėta.

Civilinė byla

Pagal galiojančias teisės nuostatas auka turi teisę nusikaltimo vykdytojui civilinių bylų teisme pateikti ieškinį dėl žalos atlyginimo. Jeigu nukentėjusysis nusprendžia pateikti ieškinį civilinių bylų teisme, taikomos kitokios procedūros, kurios yra reglamentuojamos kitokiomis teismo taisyklėmis ir priklauso nuo to, ar ieškiniai pateikiami apygardos teisme (angl. *Sheriff Court*), ar Sesijų teisme (angl. *Court of Session*). Įvairios taisyklės yra pateiktos [Škotijos teismų tarnybos interneto svetainės skiltyje Taisyklės ir praktika](#).

Bet kokio pareiškimo ar prašymo rengimas ir įvairios teismo procedūros yra gana sudėtingi dalykai, ir rekomenduojama naudotis teisinėmis konsultacijomis.

Civilinis ieškinys baudžiamojoje byloje - Škotijoje netaikoma

Tai yra procedūra, kai teismas gali priimti nutartį dėl žalos atlyginimo nukentėjusiajam nuo nusikalstamos veikos. Užuoat siekęs žalos atlyginimo atskiru civiliniu ieškiniu, nukentėjusysis pateikia nusikalstamą veiką padariusiam asmeniui civilinį reikalavimą nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme. Pažymėtina, kad, nors ši sistema taikoma kai kuriose civilinės teisės jurisdikcijose, Škotijoje ji netaikoma.

Teismas nusikaltimo vykdytojui nurodė man atlyginti žalą ir (arba) sumokėti kompensaciją. Kaip užtikrinti, kad nusikaltimo vykdytojas sumokėtų?

Žalos atlyginimo išieškojimas baudžiamojoje byloje

Bet kokia suma pagal nurodymą atlyginti žalą, reikalavimą atlyginti žalą pagal Nurodymą atlyginti žalą bendruomenei arba prokuroro pasiūlymą atlyginti žalą sumokama teismo kanceliarijos darbuotojui, kuris turi pervesti minėtą sumą asmeniui, kuriam ji privalo būti sumokėta.

Mokėjimą išieškoti gali tik teismas, teisę į mokėjimą turintis asmuo jokių būdu neturėtų tiesiogiai susisiekti arba bandyti susisiekti su nusikaltimo vykdytoju ir neturėtų iš jo asmeniškai priimti mokėjimo.

Jeigu pagal nurodymą atlyginti žalą arba pagal pasiūlymą atlyginti žalą neatliekamas mokėjimas, teismas gali imtis tolesnių veiksmų lėšoms išieškoti, naudodamasis įvairiomis sankcijomis, įskaitant:

- nurodymus atskaityti iš išmokų;
- pajamų arešto orderius;
- lėšų arešto orderius ir
- transporto priemonės konfiskavimo orderius.

Jeigu mokėjimas neatliekamas pagal Nurodyme atlyginti žalą bendruomenei išdėstytą reikalavimą atlyginti žalą, tai gali būti laikoma Nurodymo atlyginti žalą bendruomenei pažeidimu ir nusikalstamą veiką padaręs asmuo gali būti grąžinamas į teismą. 1995 m. Škotijos Baudžiamojo proceso įstatymo 227ZC straipsnyje įtvirtintos nuostatos dėl Nurodymų atlyginti žalą bendruomenei pažeidimų ir dėl veiksmų, kurių gali imtis teismas.

Žalos atlyginimo išieškojimas civilinėje byloje

Jeigu nukentėjusysis laimi bylą civilinių bylų teisme ir teismas jam priteisia tam tikrą sumą pinigų, nukentėjusysis turėtų susisiekti su *Sheriff Officers* bendrove, kuri patars skolos išieškojimo procedūros klausimais. Daugiau informacijos galima rasti asociacijos [Society of Messengers-at-Arms and Sheriff Officers interneto svetainėje](#).

Jei nusikaltimo vykdytojas nemoka, ar gali valstybė man atlikti išankstinį mokėjimą? Kokiomis sąlygomis?

Kompensacija iš CICA

Jeigu teismas nusikaltimo vykdytojui nurodė atlyginti žalą, tačiau jis kompensacijos nesumoka, valstybė nukentėjusiajam avanso neišmoka. Taip pat žr. pirmesnę klausimą *Žalos atlyginimo išieškojimas*.

Ar turiu teisę į kompensaciją iš valstybės?

Asmenų, kurie buvo fiziškai sužaloti arba patyrė psichinę traumą dėl smurtinių nusikaltimų Anglijoje, Škotijoje arba Velse, kai nėra nustatyta nukentėjusiojo kaltės, reikalavimus atlyginti žalą nagrinėja Kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus institucija (angl. *Criminal Injuries Compensation Authority*, CICA). Kompensacijų išmokėjimo kriterijai ir sumos nustatytos pagal vyriausybės Kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus sistemą. 2012 m. Kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus sistema yra vyriausybės finansuojama sistema, veikianti siekiant išmokėti kompensacijas nukentėjusiesiems nuo smurtinių nusikaltimų, kurie, tiesiogiai nukentėdami nuo smurtinio nusikaltimo, patyrė sunkius fizinius sužalojimus arba psichinę traumą, kai nėra nustatyta nukentėjusiojo kaltės. Sistemos taisyklės ir išmokamų kompensacijų sumas tvirtina Jungtinės Karalystės Parlamentas, o CICA yra atsakinga už sistemos administravimą ir visus sprendimus dėl individualių prašymų. Sistemoje numatyti sužalojimų tarifai, pagal kuriuos nustatoma už patirtus sužalojimus mokėtina kompensacija.

Esama dviejų rūšių kompensacijų - kompensacijos už asmens sužalojimus ir kompensacijos už mirtinus sužalojimus - kai kuriais atvejais papildoma kompensacija išmokama už prarastas pajamas, priklausomybę ar, atitinkamais atvejais, specialias išlaidas.

Kompensacijos gali būti skirtos sunkiausius sužalojimus patyrusiems nukentėjusiesiems, išžaginimo ir kitų seksualinių nusikaltimų aukoms, smurto prieš vaikus aukoms ir gedintiesiems. Pagal šią sistemą neišmokamos kompensacijos už nesunkius sužalojimus.

Ne visi reikalavimai išmokėti kompensacijas patenkinami. Prašymą pateikęs asmuo turi atitikti sistemos taisykles. Turi būti įvykdyti pilietybės ir gyvenamosios vietos kriterijai (sistemos taisyklių 10-16 punktai). Prašymai turi būti pateikiami iš karto, kai tik juos pateikti tampa pagrįstai įmanoma, bet kuriuo atveju - per dvejus metus nuo incidento, per kurį nusikalstamu būdu buvo padarytas sužalojimas (nors kai kuriais atvejais, išimtinėmis aplinkybėmis, terminas gali būti pratęstas, žr. 87-89 punktus). Taip pat taikomos taisyklės, kuriomis reikalaujama, kad prašymą pateikęs asmuo būtų per pagrįstai įmanomą terminą pranešęs apie incidentą, per kurį buvo nusikalstamu būdu padarytas sužalojimas, ir tiek, kiek pagrįstai įmanoma, bendradarbiautų, kad smurtautojui būtų įvykdytas

teisingumas (22 ir 23 punktai). Kompensacijos gali būti neišmokamos arba sumažinamos įvairiomis kitomis aplinkybėmis, pvz., jeigu kompensacijos nederėtų skirti dėl prašymą pateikusių asmens elgesio (25 punktas) ir jeigu prašymą pateikęs asmuo prašymo CICA pateikimo metu nėra atlikęs baudžiamuoju nuosprendžiu skirtos bausmės (26 punktas ir D priedas). Daugiau informacijos apie šią sistemą galima rasti [čia](#).

Ar turiu teisę į specialią išmoką, kol laikiu sprendimo dėl mano pateikto ieškinio dėl kompensavimo?

2012 m. Kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus sistema yra parengta kaip kraštinė priemonė. Pagal šią sistemą išmokamos kompensacijos nėra skirtos skubiems poreikiams patenkinti; dažniausiai asmens prašymas bus patenkintas tik nuo incidento praėjus tam tikram laikui. Kompensacija išmokama tik tada, kai Kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus institucija (angl. CICA) įsitikina, kad prašymą pateikęs asmuo atitinka sistemos taisykles; jie teiraujasi policijos informacijos apie incidentą ir apie prašymą pateikusį asmenį, siekdami įsitikinti, ar prašymas atitinka tinkamumo kriterijus. Jeigu CICA įsitikina, kad prašymą pateikęs asmuo turi teisę gauti kompensaciją, tačiau negali priimti galutinio sprendimo, ji gali apsvarstyti galimybę skirti specialią išmoką. Taip gali būti daroma tuo atveju, kai CICA laukia, kol paaiškės ilgalaikis prašymą pateikusių asmens sužalojimo poveikis.

Ar turiu teisę į kompensaciją, jei nusikaltimo vykdytojas nepripažintas kaltu?

Kad nuo smurtinio nusikaltimo nukentėjęs asmuo įgytų teisę į kompensaciją, nebūtina, kad nusikaltimo vykdytojas būtų nustatytas ar nuteistas (Kompensavimo už nusikaltimo metu patirtus sužalojimus sistemos taisyklių 9 punktas). Tačiau pagal šią sistemą reikalaujama, kad prašymą pateikęs asmuo būtų per pagrįstai įmanomą terminą pranešęs apie incidentą policijai ir tiek, kiek pagrįstai įmanoma, būtų bendradarbiavęs, kad nusikaltimo vykdytojui būtų įvykdytas teisingumas (22 ir 23 punktai). Taigi, prašymą pateikę asmenys neįgyja teisės į kompensaciją, jeigu visapusiškai nebendradarbiavo su nusikaltimo tyrėjais ir atitinkamai baudžiamąjį persekiojimą vykdančia prokuratūra.

Paskutinis naujinimas: 29/01/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

5 - Mano teisės į paramą ir pagalbą

Esu nusikaltimo auka. Į ką turiu kreiptis dėl paramos ir pagalbos?

Jūs turite teisę naudotis paramos aukoms paslaugomis, [jeigu net jeigu apie nusikaltimą nebuvo pranešta policijai](#).

Neatsižvelgiant į tai, ar jūs nusprendėte pranešti apie nusikaltimą, [ar dar nusprendėte](#), organizacija *Victim Support Scotland* gali jums suteikti emocinę ir praktinę pagalbą ir paramą.

Jeigu jūs [pranešate apie nusikaltimą](#), policija, jums leidus, gali perduoti jūsų duomenis organizacijai *Victim Support Scotland*.

Pagalbą jums taip pat gali pasiūlyti tarnyba [Victim Information and Advice \(VIA\)](#), jeigu jūsų atvejis susijęs su:

smurtu namuose

nukentėjusiais vaikais arba vaikais liudytojais

nusikaltimu dėl neapykantos

seksualiniu nusikaltimu

arba jeigu tikėtina, kad teisminis bylos nagrinėjimas vyks dalyvaujant prisiekusiesiems.

VIA suteiks jums informacijos apie baudžiamosios teisenos sistemą, nuolat jus informuos apie bylos eigą ir padės jums užmegzti ryšį su kitomis organizacijomis, galinčiomis jums padėti.

Paramos aukoms karštoji linija

Organizacija *Victim Support Scotland* turi karštąją liniją, veikiančią pirmadieniais-penktadieniais, 8.00-20.00 val. Tai yra nacionalinė labdaros organizacija, remianti nuo nusikaltimų nukentėjusius žmones visoje Škotijoje, nepaisant to, nuo kokios rūšies nusikaltimo jie nukentėjo. Jūs galite su jais susisiekti numeriu 0800 160 1985. Jų teikiama parama yra nemokama. Esama ir įvairių kitų organizacijų, įskaitant specializuotas tarnybas, kurios gali nukentėjusiesiems, liudytojams ir kitiems nusikaltimo poveikį patyrusiems asmenims suteikti nemokamą konfidencialią emocinę pagalbą, praktinę pagalbą ir esminę informaciją. Informacijos apie šias tarnybas galima rasti [čia](#).

Ar parama aukoms teikiama nemokamai?

Organizacija *Victim Support Scotland* teikia nemokamą ir konfidencialią paramą nukentėjusiesiems, liudytojams ir kitiems nusikaltimo poveikį patyrusiems asmenims.

Kokio pobūdžio paramą galiu gauti iš valstybinių tarnybų ar institucijų?

Parama teisme

Jeigu jūsų prašoma duoti liudytojo parodymus teisme, paslaugas liudytojams teikia kvalifikuoti organizacijos *Victim Support Scotland* darbuotojai ir savanoriai visose vietovėse, kuriose veikia Aukštasis teismas ir Vyriausiojo teisėjo teismas (angl. *Sheriff Court*). Jie gali:

suteikti jums praktinę pagalbą ir informaciją apie tai, kas vyksta teisme

pasirūpinti jūsų apsilankymu teisme iki teismo bylos nagrinėjimo pradžios, kad žinotumėte, ko tikėtis.

Dėl kai kurių liudytojų aplinkybių arba nusikaltimo pobūdžio šiems liudytojams parodymų davimo metu gali būti suteikta papildoma parama. Daugiau informacijos apie parodymų davimą teisme, taip pat apie specialiąsias priemones pažeidžiamiesiems liudytojams galite sužinoti [čia](#). Jeigu esate nukentėjusysis, tačiau nebuvote pakviestas duoti liudytojo parodymų, apie teisminį bylos nagrinėjimą jūs gali neinformuoti. Tačiau jūs galite teirautis apie bylos eigą teisme.

Kokio pobūdžio paramą galiu gauti iš nevyriausybinių organizacijų?

Priklausomai nuo organizacijos, jums gali būti suteikta įvairių rūšių parama. Organizacija *Victim Support Scotland* teikia bendruomenines paslaugas nukentėjusiesiems. Šios paslaugos teikiamos visose Škotijos savivaldybėse, o minėtos tarnybos paslaugos liudytojams teikiamos kiekviename Škotijos baudžiamųjų bylų teisme.

Esama ir įvairių kitų padėti galinčių labdaros organizacijų, priklausomai nuo nusikaltimo pobūdžio. Pavyzdžiui, tarnybos *Rape Crisis Scotland* ir TARA (Informuotumo apie prekybą žmonėmis didinimo aljansas), remiančios nuo prekybos žmonėmis nukentėjusias moteris, ir tarnyba *Migrant Help*, kuri taip pat teikia paramą nuo prekybos žmonėmis nukentėjusiems asmenims. *Children 1st*, *Scottish Women's Aid* ir PETAL taip pat yra labdaros organizacijos, kurios gali suteikti paramą nusikaltimų aukoms. Daugiau informacijos apie šias tarnybas galima rasti [čia](#).

Paskutinis naujinimas: 29/01/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.